

Beregning av engangskrav, vedlegg 2 til Overføringsavtalen

Veiledningen nedenfor om beregning av engangskrav er sist revidert i september 2010. Tilsagn er gitt fra Terje Schaathun (Vital), Siri Størmer (Storebrand), Bjørn Vidar Mauseth (SPK) og Arnfinn Osmundsvaag (KLP).

Kravet er definert som følger:

Beregnet pensjonsforpliktelse
- Pensjonsmidler
<hr/>
= Engangskrav
<hr/>

Elementer som inngår i Beregnet pensjonsforpliktelse

- Brutto forpliktelse
- Administrasjonsreserve
- Premie for rentegaranti
- Premie for forvaltning
- Premie for adm. av oppsatte rettigheter

Brutto forpliktelse beregnes etter den aktuarielle metoden som benyttes i NRSP-beregninger (definert i Norsk aktuarstandard for slike beregninger). Beregning av ytelser skal reflektere gjenværende oppsatte rettigheter (også for de med mindre enn 3 års opptjeningstid) og rettigheter for pensjonister for den gruppen av ansatte, tidligere fratradte og pensjonister som virksomheten hadde premiebetalende ansvar for hos forsikringsleverandøren. I beregningen av pensjonsytelser skal det tas hensyn til usikkerhet knyttet til bruttogarantien ved at forventet pensjonsalder settes 0,3 år lavere enn laveste pensjonsalder for den oppsatte rettigheten isolert sett. Realrenten som benyttes ved beregningen skal være 1.65 % (gjeldende fra 01.01.09, se vedlegg). Hvis virksomheten var en del av en fellesordning for flere arbeidsgivere, skal det beregnes en andel av den samlede pensjonsforpliktelsen i fellesordningen basert på forutsetningene over. Ved beregning av brutto forpliktelse anvendes de dødelighets-, uførhetsforutsetninger etc. som anvendes som standard ved NRSP-beregninger.

Administrasjonsreserve. I beregningen av pensjonsforpliktelse skal det tillegges en forpliktelse for løpende administrasjon på 4 %. Grunnlaget for beregningen av 4 % er beregnet brutto pensjonsforpliktelse etter reglene i punktet ovenfor.

Rentegarantipremie. I beregningen estimeres forpliktelsen for rentegarantipremien til å være årets rentegarantipremie (denne vil være selskaps- og foretaksspesifikk) multiplisert med en antatt durasjonsfaktor på 15 (se vedlegg).

Premie for forvaltning. I beregningen estimeres forpliktelsen for kostnader knyttet til kapitalforvaltning til å være årets kapitalforvaltningskostnad (denne vil være selskaps- og foretaksspesifikk) multiplisert med en antatt durasjonsfaktor på 15.

Premie for adm. av oppsatte rettigheter. I beregningen estimeres forpliktelsen tilknyttet administrasjon av oppsatte rettigheter til å være 0,75 % av folketrygdens grunnbeløp multiplisert med antallet oppsatte rettigheter ved opphørstidspunktet og en antatt durasjonsfaktor på 15.

Beregningen av pensjonsforpliktelse kan som en praktisk tillem্পning skje pr. 31.12. med tilhørende fremskriving/tilbakeskriving til transaksjonsdato basert på rimelige justeringer av lønn og tjenestetid.

Elementer som inngår i Pensjonsmidler

- Netto premiereserve
- Administrasjonsreserve
- Andel tilleggsavsetninger
- Premiefond

For deltagere som har reelle fond anvendes flytteverdien på transaksjonstidspunktet som fondsmidler, dog holdes kursreguleringsfondet utenfor. Begrunnelsen er at kursreguleringsfondet ikke er tildelt kunden med endelig virkning og vil svinge fra år til år. Dette innebærer at brutto premiereserve, tilleggsavsetninger og eventuelle midler på premiefond skal inngå.

For deltagere med fiktive fond i Statens Pensjonskasse anvendes det fiktive fondet på transaksjonstidspunktet omregnet til markedsverdi som pensjonsmidler.

For alle andre deltagere er Netto premiereserve det som er avsatt for avtalen beregnet etter gjeldende grunnlagsrente(r) og pensjonsalder.

Administrasjonsreserven skal i beregningen utgjøre 4 % av netto premiereserve. Dette medfører at administrasjonsreserveelementene i beregningen av både forpliktelser og midler ikke er selskapsavhengige.

Hvis transaksjonsdato ikke er 31.12, beregnes en flytteverdi/markedsverdi basert på delårsutviklingen i de underliggende verdipapirene. Det skal legges til grunn det nivået av tilleggsavsetninger som var ved foregående årsskifte i slike tilfeller.

Vedlegg:

Nettorente (realrente) ved beregning av engangspremie

Bakgrunn:

Overføringsavtalens sikringsordning har bedt KLPs aktuarer ta initiativ ovenfor de øvrige livsforsikringsselskapene for å vurdere om avviklingstilskudd sikrer tilstrekkelig med midler når ordningen overtar ansvaret for regulering av pensjonsrettigheter mv. De ber om at livsforsikringsselskapene utformerer forslag til eventuelle endringer, og sammenfatter sin innstilling slik at denne kan behandles på et styremøte hos sikringsordningen.

KLP kontaktet de øvrige aktørene og følgende arbeidsgruppe ble satt ned:

Terje Schaathun (Vital), Siri Størmer (Storebrand), Bjørn Vidar Mauseth (SPK) og Arnfinn Osmundsvaag (KLP). Arbeidsgruppen har drøftet flere problemstillinger via mailutveksling.

Aktuargruppens innstilling del I:

I forbindelse med beregning av engangspremier til sikringsordningen har realrenten vært satt til 2 %, noe som på det tidligere var en typisk nettorente både for NRS- og GKRS-beregninger. I 2006 ble nettorenten satt til 1,75 % for GKRS og den ble senket ytterligere til 1,7 % i 2008 og i 2009 til 1,65 %. Tilsvarende skjedde det en betydelig innstramming for NRS-beregninger fra og med 2007, hvor den ble senket til under 1 % -enhet. For begge hang det sammen med kombinasjonen av lavt rentenivå og høye lønns- og pensjonsreguleringer. Dette medfører at det nok er grunn til å revurdere nettorenten for beregning av engangspremie til sikringsordningen også.

Man kan betrakte nettorenten som den diskonteringsrente som må anvendes for også å finansiere den del av framtidig regulering som ikke selskapenes meravkastning klarer å finansiere.

Gjennomsnittlig bokført avkastning for KLP, Storebrand og Vital de siste år har i flg. FNH vært

5 år	10 år
7,00 %	6,40 %

Vi foreslår en noe konservativ vurdering og legger til grunn at avkastningen vil ligge på rundt 5,75 % (den som kunden faktisk tilføres) de nærmeste årene i forventning. Av dette går vel for offentlige ordninger ca. 3,3 % til å innfri grunnlagsrenten. Det er således en meravkastning på rundt 2,45 % som kan bidra til å dekke G-reguleringer.

Hva skal vi så legge til grunn for G-reguleringer framover? Om vi ser på historiske tall, finner vi

Gjennomsnittet av de siste års G-regulering

5 år	10 år	15 år
4,33 %	4,47 %	4,32 %

Gjeldende regler tilsier at G-reguleringen skal være på høyde med lønns- og velstandsutviklingen i samfunnet for øvrig. Det tilsier en fortsatt høy regulering, men det er vel grunn til å tro at tiden er forbi for de spesielt høye lønnsoppgjørene vi har sett i de senere år. Videre vil regelverket bli endret til at regulering skal skje ved en vekting mellom prisstigning og lønnsvekst, noe som skulle tilsi en noe lavere regulering. Samtidig er det problematisk å forskuttere en slik nedgang. Etter gjeldende veiledning for NRS-beregninger ligger antakelsen om framtidig G-regulering på 4,25 %. Det synes i denne sammenheng fornuftig å legge en langsiktig G-regulering litt lavere, og vi foreslår å sette den til 4,1 %.

Antatt G-regulering fratrukket tilbakeført overskudd, $4,1 \% - 2,45 \% = 1,65 \%$, blir da den del av reguleringen som ikke meravkastningen dekker.

Nettorenten blir da tilnærmet $3,3 \% - 1,65 \% = 1,65 \%$

Det er samme nivå som for GKRS og noe høyere enn NRS – men anses som relativt konservative vurderinger.

Det foreslås av dette at nettorenten settes til $1,65 \%$ med virkning for beregninger per 1.1.2009 (31.12.2008) eller senere.

Det virker noe urimelig å innføre dette nå, siden mange allerede er beregnet med 2% for 2008.

16.10.2008

Rentegarantipremie ved beregning av engangspremie

Bakgrunn:

Overføringsavtalens sikringsordning har bedt KLPs aktuarer ta initiativ ovenfor de øvrige livsforsikringsselskapene for å vurdere om avviklingstilskudd sikrer tilstrekkelig med midler når ordningen overtar ansvaret for regulering av pensjonsrettigheter mv. De ber om at livsforsikringsselskapene utformerer forslag til eventuelle endringer, og sammenfatter sin innstilling slik at denne kan behandles på et styremøte hos sikringsordningen.

KLP kontaktet de øvrige aktørene og følgende arbeidsgruppe ble satt ned:

Terje Schaathun (Vital), Siri Størmer (Storebrand), Bjørn Vidar Mauseth (SPK) og Arnfinn Osmundsvaag (KLP). Arbeidsgruppen har drøftet flere problemstillinger via mailutveksling og sendte nylig inn sin innstilling til endring av realrenten.

Arbeidsgruppens innstilling:

Forsikringsvirksomhetsloven av 2005 har to overskuddsmodeller. Etter hovedmodellen skal selskapenes inntjening være basert på eksplisitt prising av de respektive tjenester, herunder rentegarantien, og selskapene har ingen andel i avkastningen av kundenes midler og heller ikke i risikoresultatet. Etter såkalt "modifisert overskuddsdeling" (lovens § 9-12) har selskapet derimot rett til inntil 20 prosent av det som i lovteksten heter "overskudd på avkastningsresultatet".

Modifisert overskuddsdeling omfatter pensjonister og oppsatte rettigheter i kommunale tjenestepensjonsordninger når det *ikke* foretas G-regulering av pensjonsytelsene. Dette fremgår av lovens § 9-12 lest i sammenheng med § 10-14 og den tilhørende forskrifts § 4-2.

Som følge av Overføringsavtalens sikringsordning er slike rettigheter imidlertid sikret G-regulering også for opphørte ordningers vedkommende, uavhengig av den tidligere forsikringstakers betalingsevne og –vilje. Pensjonsinnretningene er dermed avskåret fra å benytte modifisert overskuddsdeling, og er henvist til lovens hovedmodell som blant annet innebærer eksplisitt prising av rentegaranti og fakturering av rentegarantipremie også for pensjonister og oppsatte rettigheter i ordninger som opphører etter den nye lovens ikrafttredelse 1. januar 2008.

Etter dette fremstår rentegarantipremie for opphørte ordninger prinsipielt sett som en parallell til G-regulering av ytelser fra de samme ordningene. Sikringsordningen bør dermed betale rentegarantipremien i de samme situasjoner hvor den betaler reguleringspremien, hvilket må hensyntas ved fastsettelse av tilskudd til Sikringsordningen.

Prinsipielt burde vi vite de framtidige rentegarantipremier og diskontere ned, men det gjør vi av naturlige grunner ikke. Vi må lage en praktiserbar regel.

En mulig tilnærming vil være å ta utgangspunkt i gjeldende rentegarantipremie (den som gjelder for angjeldende foretak (denne vil være selskaps- og foretaksspesifikk) og gange den med antatt durasjon/gjenstående tid for avtalen. For å gjøre dette enkelt, foreslås en standard faktor for dette på tvers av foretak og forsikringsselskap. Forslag settes til 15.

Engangspremie for rentegaranti = årets rentegarantipremie x 15

Årets rentegarantipremie er for eksempel rentegarantipremien for 2008 når vi regner per 1.1.2008 (dette gjøres jo normalt våren 2008 og da er rentegarantipremien kjent).

Dette gjøres gjeldende for beregninger per 1.1.2008 eller senere og som gjennomføres etter 01.12.2008. Dette burde ha vært innført per 1.1.2008, men vi kan ikke gå tilbake å kreve inn mer for allerede oppgjorte saker.

13.11.08